

Sygn. akt III AUa 968/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Łuka-Kliszcz (spr.)
Sędziowie:	SSA Maria Szaroma SSA Halina Gajdzińska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Mariola Pater

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **M. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawczynie M. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydziału Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 16 kwietnia 2013 r. sygn. akt VII U 2482/12

o d d a l a apelację.

sygn. akt III AUa 968/13

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krakowie VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 16 kwietnia 2013 r., sygn. akt VII U 2482/12, oddalił odwołanie **M. S.** od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 29 października 2012 r., którą to decyzją organ rentowy odmówił przyznania emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, uzasadniając to tym, że wnioskodawczynie nie wykazała wymaganego przepisami okresu pracy w warunkach szczególnych.

Z poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych wynika, że wnioskodawczynie M. S. urodziła się (...) W okresie od 16 sierpnia 1978 r. do 31 sierpnia 1983 r. zatrudniona była wO.na stanowisku muzyka harfisty. W okresie od 1 stycznia 1979 r. do 30 czerwca 1979 r., od 11 sierpnia 1979 r. do 31 grudnia 1994 r. zatrudniona była na stanowisku muzyka orkiestrowego-harfa w Radiowej (...) Sp. z o.o. W okresie od 1 stycznia 1979 r. do 30 czerwca 1979 r. i od 11

sierpnia 1979 r. zatrudniona była w(...)w K. na stanowisku muzyka-solisty, harfisty. Wniosek o przyznanie emerytury złożyła w dniu 21 września 2012 r.

W powyższym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ wnioskodawczyni nie spełniła wszystkich przesłanek warunkujących powstanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych ujętych w art. 184 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw.

z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze, a w szczególności wynikających z § 2 i § 12 tego rozporządzenia. Zgodnie z § 2 cytowanego rozporządzenia okresami pracy predestynującymi do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Z kolei w myśl § 12 tego rozporządzenia, pracownik wykonujący działalność twórczą lub artystyczną w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący dla: a) tancerza, akrobaty, gimnastyka, ekwilibrysty, kaskadera - 40 lat dla kobiet i 45 lat dla mężczyzn, b) solisty wokalisty, muzyka grającego na instrumentach dętych, tresera zwierząt drapieżnych - 45 lat dla kobiet i 50 lat dla mężczyzn, c) artyści chóru, żonglera, komika cyrkowego, aktora teatru lalek - 50 lat dla kobiet i 55 lat dla mężczyzn, d) aktorki, dyrygentki - 55 lat, e) muzyka grającego na instrumentach smyczkowych, perkusyjnych oraz klawiszowych, operatora obrazu filmowego, fotografika - 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, 2) wiek emerytalny osiągnął w czasie zatrudnienia lub w ciągu 5 lat od ustania zatrudnienia, 3) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat działalności twórczej lub artystycznej.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że wnioskodawczyni była muzykiem grającym na harfie, zaś harfa podobnie jak i lutnia, gitara, mandolina, mandola należą do instrumentów szarpanych, które to z kolei należą do grupy instrumentów strunowych. Harfa nie jest natomiast instrumentem smyczkowym, do których należą skrzypce, altówka, wiolonczela, kontrabas. Zatem to ustawodawca wskazał, że jedynie muzycy grający na smyczkowych, perkusyjnych, klawiszowych oraz dętych mogą przejść na wcześniejszą emeryturę, nie wymienił bowiem w § 12 cytowanego rozporządzenia instrumentów strunowych szarpanych.

Apelacja zaskarżyła powyższy wyrok wnioskodawczyni M. S. i zaskarżając ten wyrok w całości, zarzuciła mu błąd w ustaleniach faktycznych polegającego na nierzetelnym ustaleniu przez Sąd I instancji poszczególnych miejsc pracy i nie uznaniu gry na harfie w orkiestrze za wykonywanie pracy w szczególnym charakterze.

W oparciu o ten zarzut apelująca wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu apelująca wymieniła poszczególne okresy swojego zatrudnienia, w czasie których pracowała jako harfistka i zarzuciła, że Sąd I instancji niezasadnie nie uznał gry na harfie za pracę w warunkach szczególnych. Apelująca szczegółowo opisała specyfikę gry na harfie, trudności występujące w pracy harfisty i szczególnie charakter tej pracy na tle mniejszej odpowiedzialności innych instrumentów, podnosząc, że z tych właśnie względów ubiega się o przyznanie wcześniejszej emerytury, na którą może przejść każdy muzyk orkiestrowy. Przedłożyła także opinie pracodawców, na okoliczność wykonywanego zawodu harfistki i charakterystykę zatrudnienia.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji trafnie uznał, że, M. S., która pracowała jako muzyk harfista, nie spełniła wszystkich przesłanek, od których zależy uzyskanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Ponieważ wnioskodawczyni jest ubezpieczoną urodzoną w (...) r., przy rozpatrywaniu jej uprawnień do emerytury Sąd I instancji prawidłowo odwołał się do przepisów art. 184 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w związku z przepisami rozporządzenia

Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43).

W świetle powołanych przepisów warunkami przyznania emerytury są: osiągnięcie okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 25 lat dla mężczyzn (co najmniej 20 lat dla kobiet), w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych, nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem - rozwiązanie stosunku pracy. W myśl art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, do których odsyła art. 34 ust. 4 w.w ustawy (por. uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 r., III ZP 30/01 OSNAPiUS 2002/10/243), tj. w oparciu o rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W rozpoznawanej sprawie szczególne znaczenie miał przepis § 12 cytowanego rozporządzenia, dotyczący pracowników wykonujących działalność twórczą lub artystyczną w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin nabywa prawo do emerytury, który to przepis precyzował warunki nabycia prawa do emerytury przez takich pracowników. Na gruncie okoliczności faktycznych nie budzących wątpliwości w niniejszej sprawie, jako w pełni prawidłową należy ocenić wykładnię § 12 cytowanego rozporządzenia dokonaną przez Sąd I instancji. Mając na względzie, że apelująca pracowała jako muzyk harfista, trafnie uznał Sąd I instancji, że warunki prawa do emerytury wymagały oceny w świetle § 12 ust. 1 pkt 1 lit. e) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., który to przepis do grona osób uprawnionych do emerytury zaliczał muzyka grającego na instrumentach smyczkowych, perkusyjnych oraz klawiszowych, operatora obrazu filmowego, fotografika. Poza sporem pozostaje, że apelująca nie była muzykiem grającym na instrumentach smyczkowych – grała na harfie, która stanowi instrument strunowy szarpany, nie zaś smyczkowy. Zatem na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mamy do czynienia z taką sytuacją, w której ustawodawca nie przewidział możliwości przejścia na emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych dla muzyków grających na harfie. Na podkreślenie zasługuje, że obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości przejścia na emeryturę dla wszystkich pracowników wykonujących działalność twórczą lub artystyczną, a jedynie dla tych, którzy spełniają wymogi z § 12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., w szczególności wymogi co do wieku i rodzaju wykonywanej działalności twórczej/artystycznej. Ubocznie zauważyć należy, że z przebiegu postępowania wynika, iż apelująca miała świadomość takiego stanu rzeczy. Świadczy o tym dobitnie oświadczenie apelującej na rozprawie przed Sądem I instancji w dniu 16 kwietnia 2013 r. (k. 9), w którym kwestionowała bezpodstawne, w jej ocenie, pominięcie w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. muzyków grających na harfie.

Należy zauważyć, że emerytura z tytułu pracy w warunkach szczególnych jest świadczeniem przyznawanym w drodze odstępstwa od ogólnych zasad nabywania prawa do emerytury, zatem wszystkie warunki nabycia takiej emerytury muszą być przestrzegane ściśle, nie jest dopuszczalna w tym zakresie wykładnia rozszerzająca (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2007 r., I UK 287/06 -LEX nr 936837, czy też z dnia 22 kwietnia 2008 r., II UK 219/07 – OSNP 2009/15 – 16/207). W toku postępowania przeprowadzonego w niniejszej sprawie nie były kwestionowane (podważane) umiejętności i osiągnięcia apelującej, ani też szczególnie obciążający i wymagający charakter czynności, jakie musiała podejmować w związku z grą na harfie. Z punktu widzenia świadczenia, o przyznanie którego apelująca się ubiegała, zasadnicze znaczenie miało jednak to, że ustawodawca przewidział możliwość przejścia na emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych jedynie dla muzyków grających na instrumentach perkusyjnych, klawiszowych i smyczkowych, nie zaś dla muzyków posługujących się instrumentami strunowymi szarpanymi, do jakich zalicza się harfa. Zatem w obowiązujących przepisach brak jest podstawy prawnej do przyznania apelującej spornego świadczenia.

Konkludując stwierdzić należy, że apelująca nie spełniła przesłanek koniecznych do przyznania jej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Mając na względzie naprowadzone rozważania, Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok oparty na niewadliwych ustaleniach faktycznych jest prawidłowy, a wywiedziona apelacja nie zawiera żadnych usprawiedliwionych zarzutów, dlatego też orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.